

RI&E-module Corona

Versie: 15 september 2020

De RI&E is een arbowettelijke verplichting waarin nieuwe risico's als COVID-19 ook in opgenomen moeten zijn. Dit document is versie 2 van de gemeente specifieke vragenlijst Corona-RI&E. Versie 2 is tot stand gekomen door het testen van versie 1 bij vijf gemeenten. Dit heeft geleid tot enkele wijzigingen. De wijzigingen zijn geel gearceerd.

Inhoud

Dynamische RI&E	2
Randvoorwaarden voor gebruik Corona-module RI&E	2
Uitgangspunten	3
Gemeente specificiteit: blootstellingsprofielen	3
Toelichting begrippen	4
Risicogroepen	4
Medewerkers	4
Adembescherming	4
Desinfectie	5
Vervoer.....	5
Maatregelen verantwoord werken bij burgers en bedrijven.....	5
Risicoklassen vragenlijst.....	6
Gebruikte bronnen.....	7
RI&E-Module Corona	8
Plannen	8
Implementeren	17
Verifiëren, beoordelen en evalueren.....	20

Dynamische RI&E

Het belang van infectiepreventie bij gemeenteambtenaren voor het Coronavirus is evident. En dat de Corona RI&E-module om een dynamische werkwijze vraagt is een understatement. De wereld van vandaag is niet de wereld van morgen. Is de epidemie onder controle, vlamt die op of is het een fenomeen die elk jaar terugkomt zoals de griep? Medio 2020 is er sprake van een situatie van afschalen van maatregelen en tegelijkertijd is het heel realistisch dat er weer een opschalen van beperkende maatregelen nodig is, lokaal, regionaal of nationaal. Daarnaast is er sprake van voortschrijdend inzicht in infectiepreventiemaatregelen. Al met al vraagt dat om wendbaarheid van de gemeentelijke organisatie.

De vragenlijst kunt u twee kanten op gebruiken, in de situatie van afnemende verspreiding van het virus maar ook in de situatie van toenemende verspreiding van het virus. Dit heeft gevolgen voor de vragenlijst en de wijze van gebruiken. De stellingen in de vragenlijst zijn enigszins generiek. Dit voorkomt dat de vragenlijst frequent bijgewerkt moet worden bij veranderend (rijks-) overheidsbeleid t.a.v. COVID-19. Er zijn verwijzingen opgenomen naar onderliggende, gedetailleerde informatie. Die zal men in voorkomende gevallen moeten lezen om tot een goede beoordeling te komen.

Om de dynamische manier van werken te onderstrepen zijn de vragen ingedeeld in drie clusters:

- Plannen
- Implementeren
- Verifiëren, beoordelen en evalueren

Het is uiteraard aan de gebruikers van de vragenlijst om te kijken hoe ze hier mee wil omgaan en het in te passen in de eigen beleidscyclus.

Randvoorwaarden voor gebruik Corona-module RI&E.

Het hebben van een actuele risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) en Plan van Aanpak is een verplichting voor werkgevers die voortvloeit uit de Arbowet. Het A&O-fonds gemeente beheert voor de gemeentelijke sector het gemeente-specifieke RI&E-instrument¹. De Corona-RI&E-module is een *aanvulling* op het bestaande RI&E-instrument.

Dit betekent het volgende:

- Dat in de beoordeling van de vragen van de RI&E niet alleen naar medewerkers gekeken moet worden maar ook naar flexkrachten, vrijwilligers en ingehuurde partijen.
- Dat de aspecten uit het reguliere arbobeleid die raakvlakken hebben met de infectiepreventie van het corona-virus in deze module *niet* aan bod komen. De vooronderstelling in deze module is dat de basis arbozorg aanwezig is of dat men zicht heeft op de verbeterpunten. Zonder volledig te zijn moet u denken aan:
 - Aanwezigheid preventiemedewerker.
 - Overleg en afstemming tussen management en medezeggenschapsorgaan over arbobeleid.
 - Contract met een Arbodienst of een maatwerkregeling waarbij een bedrijfsarts en andere kerndeskundigen beschikbaar zijn.
 - De aanwezigheid van een opgeleide, getrainde en geoefende BHV-organisatie.
 - Een beleid op het gebied van psychosociale arbeidsbelasting (met name werkdruk en agressie).
 - Gebouwbeheer op orde (klimaatbeheersing, legionellabeheersing, schoonmaak).

¹ <https://www.aeno.nl/rie>

De omgang van de gemeentelijke overheid met de pandemie heeft ook directe raakvlakken met het crisismanagement en bedrijfscontinuïteitsbeheer². Het is raadzaam om te kijken vanuit welk kader (arbo of bedrijfscontinuïteitsbeheer) verbeteracties aangestuurd worden en geadviseerd wordt om overlap in acties te vermijden.

Tot slot wordt opgemerkt dat de maatregelen voor infectiepreventie ook een positieve weerslag kan hebben op andere aspecten van het arbobeleid. Zo kan een betere hygiëne tot gevolg hebben dat er minder mensen uitvallen door griep. En kan het herontwerp van processen leiden tot efficiënter werken en verbetering van het werkplezier.

Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd bij het opstellen van deze RI&E-module:

- De informatie van het RIVM is het referentiepunt³ voor de risicobeoordeling en de te nemen maatregelen vanuit het oogpunt van infectiepreventie.
- De informatie van de Rijksoverheid⁴ is het referentiepunt als het gaat om handhavingsbeleid.
- Daarnaast is een aantal andere bronnen gebruikt ter toetsing op de volledigheid en correctheid van deze vragenlijst. Zie 'Gebruikte bronnen'.

Gemeente specificiteit: blootstellingsprofielen

De vragenlijst bevat gemeente specifieke vragen. Hiervoor zijn functiegroepen binnen de gemeentelijke sector geclusterd naar blootstellingprofiel. Een blootstellingprofiel zegt iets over de mate en frequentie van besmettingsgevaar en de beïnvloedingsmogelijkheden op dat besmettingsgevaar. Want *binnen* gemeentelijke instellingen (kantoor, gemeentewerf, GGD etc.) zijn door regels de toegang en het gedrag van medewerkers en burgers te beïnvloeden. Bij het werken van medewerkers bij bedrijven en burgers thuis en in de openbare ruimte (zoals parkeerbeheer, groenwerk) is het gedrag van burgers minder goed te beïnvloeden. Er horen dus andere maatregelen bij de verschillende situaties. Daarnaast moet rekening worden gehouden met agressief gedrag van burgers (bewust spugen of aanraken met de dreiging van besmetting met het coronavirus).

De volgende blootstellingprofielen zijn opgesteld.

Risico Klasse (1)	Blootstellingsprofiel	Voorbeeld van functies (2)
1	Werkzaam in gebouwen of terreinen met geen of weinig fysieke (publieks-) contacten uit hoofde van de functie.	Kantoor: Kantoren, repro, archief, beleidsfuncties Buitendienst: Magazijn, chauffeurs/beladers
2	Werken in de openbare ruimte met geen of weinig fysieke (publieks-) contacten uit hoofde van de functie.	Buitendienst: Groen, Begraafplaatsen, Reiniging, Civiel grijs,
3	Werkzaam in gebouwen of terreinen in combinatie met fysieke (publieks-) contacten uit hoofde van de functie	Kantoor: receptie, portiersloge en bewaking, schoonmaak eigen, catering en kantine, kassa werkplek. Babs, raadsleden.

² <https://www.informatiebeveiligingsdienst.nl/product/handreiking-bedrijfscontinuïteitsbeheer/>

³ <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/vragen-antwoorden>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19>

Risico Klasse (1)	Blootstellingsprofiel	Voorbeeld van functies (2)
	Werkzaam bij burgers en/of bedrijven.	Buitendienst: Milieustraat, functies met publiekscontacten
4	Werkzaam in de openbare ruimte en (publieks-) contacten uit hoofde van de functie.	Buitendienst: Toezichthouders extern.

(1) Risicoklasse: kwalitatieve maat waarbij 1 een laag risico en 4 een hoger risico voorstelt omdat men meer contacten met fysieke nabijheid heeft en het gedrag van derden moeilijker te beïnvloeden is.

(2) Functies: deze lijst is niet volledig, ze is aangereikt door het A&O-fonds en gesprekken met gemeenten. Hier opgenomen ter illustratie.

Toelichting begrippen

Risicogroepen

Sommige mensen hebben een grotere kans om ernstig ziek te worden of te overlijden door het coronavirus dan anderen. Deze kwetsbaarheid heeft gevolgen voor medewerkers of het wel of niet veilig is om naar het werk komen. Overleg hierover met de bedrijfsarts in voorkomende gevallen is nodig.

En het heeft gevolgen voor situaties waarin door medewerkers werkzaamheden bij burgers worden uitgevoerd die tot een risicogroep behoren. Dat kan gevolgen hebben voor de veiligheid van de burger.

De risicogroepen zijn in het algemeen oudere personen boven de 70 jaar en volwassenen met een onderliggend lijden, zoals long-, hart, en nierziekten en diabetes. Voor de exacte invulling van het begrip 'risicogroep' wordt verwezen naar de informatie van het RIVM:

<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/risicogroepen> .

Op basis van de huidige literatuur lijken zwangere vrouwen geen verhoogd risico te hebben om geïnfecteerd te worden met SARS-CoV-2 virus en het ontwikkelen van COVID-19.

Medewerkers

Daar waar 'medewerker(s)' staat vermeld wordt bedoelt iedereen die onder het arbobeleid van de gemeentelijke overheid valt. Denk aan flexkrachten, vrijwilligers en ingehuurde partijen.

Adembescherming

Er zijn verschillende typen adembescherming in relatie tot het Coronavirus:

- FFP2⁵ masker met CE-markering: primair bedoeld voor bescherming van de drager tegen inademing van virusdeeltjes afkomstig van anderen.
- Chirurgische mondneus-masker IIR⁶: primair bedoeld om te voorkomen dat de drager virusdeeltjes verspreidt. Biedt in zekere mate bescherming tegen virusdeeltjes afkomstig van anderen.
- Niet-chirurgisch mondneus-masker: dit is bedoeld om te voorkomen dat de drager virusdeeltjes verspreidt. Er zijn geen kwaliteitseisen aan de filterende werking gesteld. Dit masker biedt geen bescherming tegen virusdeeltjes afkomstig van anderen.

⁵ De term FFP2 geeft aan dat het om een mond-neusmasker (filtering facepiece particles) dat tegen (virus) deeltjes beschermt, met een filterklasse 2.

⁶ De term IIR heeft betrekking op de filterklasse (klasse II) en dat het resistent is tegen vocht (druppels). Dit is een masker die in de zorg gebruikt wordt.

In situaties waarbij de 1,5 meter afstand niet te hanteren is, zal op basis van een Taak-Risico-Analyse de juiste type adembescherming geadviseerd moeten worden. Ter illustratie:

- Voor BHV- wordt een FFP2 masker voorgeschreven.
- Voor WMO-situaties bij COVID-patiënten wordt een chirurgisch mondneusmasker-IRR voorgeschreven.

Ter onderbouw onderbouwing van deze keuze kan gebruik worden gemaakt van de aanwijzing van het RIVM: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/documenten/publicaties/2020/04/11/factsheet-verdeling-pbm>

Om elk misverstand te voorkomen: daar waar (los van Corona) normaliter adembescherming nodig is om het werk veilig uit te kunnen voeren is dat nu ook. Dus als normaal een FFP3 of onafhankelijke adembescherming wordt gebruikt ter bescherming wordt dus nu *niet* afgeschaald naar een FFP2 of chirurgisch neusmondmasker. Een voorbeeld is het werken met rioolwater. Daar is voorgeschreven dat naast huidbescherming er in geval van verneveling tenminste een FFP-3 masker wordt gebruikt. Dit geeft tevens voldoende bescherming tegen de aanwezigheid van Corona-virus.

Desinfectie

Bij handdesinfectie heeft water en zeep en het gebruik van papieren tissues de voorkeur⁷. Een andere optie is het gebruik van desinfecterende gel (bij voorkeur zonder isopropylalcohol). Producten met ethanol worden afgeraden. Dit is een kankerverwekkende stof, daarvoor geldt een vervangingsplicht en maakt het nodig dat ook de aanvullende registratieplicht nodig is conform artikel 4.13 en 4.14 Arbobesluit.

Zie ook <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/hygiene> .

Vervoer

We maken onderscheid tussen woon-werkverkeer en werkverkeer. De aanwijzingen volgen het (handhavings-)beleid van de Rijksoverheid. Zie o.a.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/verkeer-openbaar-vervoergrensstreek/vervoer-met-de-auto-of-taxi>

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/verkeer-openbaar-vervoergrensstreek/openbaar-vervoer>

Voor de RI&E-vragenlijst is het uitgangspunt dat samen reizen ontmoedigd dient te worden uit het oogpunt van infectiepreventie, ook als het handhavingsbeleid samen reizen toelaat. Dan hebben we het over zowel woon-werkverkeer als werkverkeer met auto (dienstreizen, vrachtauto (vuilophaaldienst) of voertuigen met een cabine (groen, reiniging e.d.)). Dit betekent in de regel voor gemeentelijke vervoersmiddelen een beperking van het aantal inzittende en gedragsregels ten aanzien van zitplaatsen en reiniging. Zie de toelichting in de vragenlijst.

Maatregelen verantwoord werken bij burgers en bedrijven

Bij het werken bij burgers of bedrijven wordt vooraf uitgevraagd of er mensen zijn met gezondheidsklachten of bewezen Corona besmetting of dat mensen behoren tot een kwetsbare

⁷ Voor zorgorganisaties en zorgprofessionals (GGD) kunnen andere regels gelden, die volgen het advies van de infectiedeskundige van de eigen (zorg-)organisatie.

groep. Vervolgens worden altijd de algemene regels gevolgd, eventueel met aanvullende maatregelen.

Algemene regels voor werken bij burgers en bedrijven

- Afstand houden tot de gesprekspartner
- Zo min mogelijk deurklinken en oppervlakken aanraken.
- Geen toiletbezoek op de bezoeklocatie.
- Na bezoek: reinig de handen buiten met meegebracht water en zeep. Droog af met papieren handdoekjes. Een andere optie is het gebruik van desinfecterende gel (zonder ethanol en bij voorkeur zonder isopropylalcohol).

Uitvoeren van (huis)bezoek/werkzaamheden bij mensen die behoren tot de risicogroep

- Alleen als hiervoor een noodzaak is, anders opnieuw inplannen **of anders organiseren**.
- Hanteer de algemene regels voor werken bij burgers en bedrijven (zie hierboven).

Uitvoeren van (huis)bezoek bij mensen met corona, mensen met lichte gezondheidsklachten:

- Alleen als hiervoor een noodzaak is, anders op afstand afhandelen (telefoon, videobellen) of opnieuw inplannen.
- Hanteer de algemene instructies voor werken bij burgers en bedrijven.
- Gebruik onderstaande beschermingsmaatregelen tenzij uit een Taak-Risico-Analyse blijkt dat deze maatregelen niet nodig zijn:
 - Gebruik adembescherming chirurgisch neusmondmasker IRR.
 - Draag eventueel andere PBM voor extra bescherming:
 - Wegwerp handschoenen, elke kwaliteitsklasse volstaat
 - Wegwerpoverall
 - Wegwerpsloffen
 - Veiligheidsbril (wegwerp of anders desinfecteren)
 - Na (huis)bezoek: loop naar de buitendeur, doe overall, sloffen en vervolgens de handschoenen uit. Zet als laatste de adembescherming af. Zet de (wegwerp)veiligheidsbril af en raak hierbij het gezicht niet aan. Doe de persoonlijke beschermingsmiddelen in een zak. Desinfecteer de veiligheidsbril als een niet-wegwerp exemplaar is gebruikt. Reinig de handen buiten met meegebracht water en zeep. Droog af met papieren handdoekjes. Een andere optie is het gebruik van desinfecterende gel (zonder ethanol en bij voorkeur zonder isopropylalcohol).

Risicoklassen vragenlijst

In RI&E-vragenlijsten worden normaliter de items voorzien van een risicoklasse. Daarmee kan de gebruiker acties prioriteren op basis van risico op een gebeurtenis. Er is voor gekozen om hier de risicoklasse achterwege te laten.

De argumentatie hiervoor is als volgt. Allereerst is het belang van infectiepreventie voor het Coronavirus evident. Het gaat om een virus waarvoor geen vaccinatie voorhanden is en die een grote impact heeft op de volksgezondheid. Het geheel van maatregelen zoals met de vragenlijst wordt geïnventariseerd vormt een samenhangend geheel om besmetting van medewerkers, hun huisgenoten en werkcontacten te voorkomen. Het heeft weinig toegevoegde waarde binnen de set van verbetermaatregelen nog een onderscheid in risicoklassen aan te brengen. Het is aan de gemeentelijke overheid zelf (management, medezeggenschapsorgaan) om te bepalen in welke volgorde verbetermaatregelen opgepakt worden.

Tot slot gaan we ervan uit dat de verbeterpunten die het gebruik van deze module oplevert, niet worden afgewogen ten opzichte van andere arboverbetermaatregelen.

Gebruikte bronnen

Naast de informatie van het RIVM en de Rijksoverheid zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Algemene handreiking COVID-19 SER
<https://www.ser.nl/nl/thema/arbeidsomstandigheden/Publicaties/handreiking-covid-19>
- Arbo-inf@ct, kennisnieuwsbrief: <https://www.beroepsziekten.nl/ncvb-nieuwsbrieven/arbo-infct>
- NVvA informatiepagina: <https://www.arbeidshygiene.nl/covid-19/>
- VNG, verantwoord openstellen: gemeentelijke organisatie en dienstverlening
<https://vng.nl/artikelen/verantwoord-openstellen-gemeentelijke-organisatie-en-dienstverlening>

RI&E-Module Corona

#	Stelling	Beoordeling	Toelichting	Maatregelsuggesties
	Plannen			
1	De verantwoordelijkheid voor het Corona-beleid is belegd binnen de organisatie.		<p>De verantwoordelijkheid voor het Corona-beleid is belegd bij een werkgroep of bij een persoon. Voorwaarde is dat relevante stakeholders zijn aangesloten. De taken van deze Corona werkgroep of -verantwoordelijke zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorg dragen voor uitwerking van maatregelen om besmetting met het Corona-virus te voorkomen naar de organisatieonderdelen. • Organiseren van centraal en eventueel ook decentraal aanspreek- en communicatiepunt voor medewerkers en leidinggevenden. • Organiseren van de naleving van de maatregelen. <p>Er is aansluiting op de reguliere arbo-infrastructuur binnen de organisatie (preventiemedewerker, arbo-contactpersonen, BHV-organisatie) en afstemming met de arbodienstverleners (arbodienst, bedrijfsarts en andere kerndeskundigen).</p> <p>Er is aansluiting op en afstemming met het crisisteam in het kader van het bedrijfscontinuïteitsplan.</p>	De verantwoordelijkheid voor het Corona-beleid wordt belegd.
2	Er is een communicatieplan waar uitvoering aan wordt gegeven.		<p>Er is een communicatieplan, dit is onlosmakelijk verbonden met de Corona-verantwoordelijke (werkgroep of functionaris). Aandachtspunten in het communicatieplan zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duidelijke informatie, in woord en beeld over de maatregelen. 	Er wordt een communicatieplan opgesteld.

#	Stelling	Beoordeling	Toelichting	Maatregelsuggesties
			<ul style="list-style-type: none"> • Afgestemd op medewerkers. • Inzicht over hoe de organisatie ervoor staat in relatie tot de Corona-epidemie. 	
3	De gedragsregels voor medewerkers over gezondheidsklachten, risicogroep en thuisblijven of werken zijn vastgelegd.		<p>In gedragsregels voor medewerkers zijn de volgende afspraken vastgelegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als je klachten hebt kun je dan werken en wanneer ga je in quarantaine? (*) • Als je huisgenoten klachten hebben kun je dan werken? (*) • Als je behoort tot een risicogroep mag je dan weer werken op je werkplek? Consulteer de Bedrijfsarts hierover. • Voor medewerkers die betrokken zijn bij vitale processen⁸ kunnen afwijkende regels worden opgesteld. • Waar kun je naar toe met vragen over gezondheidsklachten of een kwetsbare naaste en wel of niet werken? (*) De informatie hierover kan veranderen, raadpleeg de informatie van de Rijksoverheid. 	Gedragsregels voor medewerkers over gezondheidsklachten, risicogroep en thuisblijven of werken worden vastgelegd.
4	De hygiëneregels voor medewerkers om besmetting tegen te gaan, zijn vastgelegd.		<p>De algemene hygiëneregels zijn vastgelegd en gecommuniceerd met medewerkers. Daarbij worden de RIVM-regels gevolgd. Het gaat om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handen wassen bij aankomt op het werk en vóór vertrek naar huis, vóór en na toiletgebruik, vóór en na gebruik lunchruimte. En verder zo vaak als nodig. • Afstand houden (1,5 meter of meer) • Geen handcontact met collega's en derden. • Niezen/hoesten in elleboog. 	De hygiëneregels voor medewerkers om besmetting tegen te gaan, worden vastgelegd.

⁸ Zie ook het Gemeentelijk Bedrijfscontinuïteitsbeheerplan

#	Stelling	Beoordeling	Toelichting	Maatregelsuggesties
			<ul style="list-style-type: none"> • Hygiënisch werken. <p>Het belang van deze hygiëneregels is onder meer dat men al twee dagen voor dat men symptomen heeft anderen kan infecteren.</p> <p>Van de 1,5 meter afstand wordt alleen afgeweken als er geen alternatieven zijn. Zie vraag 8 en 9.</p>	
5	<p>Thuiswerken is voorgeschreven of wordt gestimuleerd als dit nodig is om het besmettingsrisico te verminderen.</p>		<p>Bij toenemend besmettingsgevaar is thuiswerken het uitgangspunt mits functies dit toelaten.</p> <p>Het thuiswerken wordt gefaciliteerd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ergonomische hulpmiddelen zijn beschikbaar voor een goede thuiswerkplek. • Voorlichting over een goede inrichting en werkhouding thuis. • Aandacht voor hoe men vanuit huis op een goede manier kan samenwerken en binding houdt met collega's en de organisatie. • Duidelijkheid over werktijden, beschikbaarheid en faciliteiten. <p>De psychosociale aspecten van thuiswerken komen aan bod in vraag 18.</p>	<p>Thuiswerken wordt het uitgangspunt.</p> <p>Thuiswerken wordt gefaciliteerd.</p> <p>Afspraken over thuiswerken worden opgesteld.</p>
6	<p>Er zijn afspraken over het woon-werkverkeer.</p>		<p>Reizen van en naar het werk vormt een potentieel besmettingsrisico. Is het verantwoord en toegestaan om met het openbaar vervoer te reizen, om samen te reizen? Is een aanpassing van werktijden nodig om de spits te vermijden?</p> <p>Het rijksoverheidsbeleid is bepalend welke vormen zijn toegestaan. Zie in de toelichting onder vervoer. De gemeente zal zelf de risicoafweging moeten maken wat verantwoord is.</p>	<p>Afspraken over woon-werkverkeer worden vastgelegd en gecommuniceerd.</p>

#	Stelling	Beoordeling	Toelichting	Maatregelsuggesties
7	Er zijn afspraken over werkverkeer en dienstreizen.		<p>Er zijn regels over werkverkeer, dat wil zeggen rijden in auto's, vrachtauto's en andere vervoersmiddelen.</p> <p>Uitgangspunt is om samen reizen c.q. samen rijden te voorkomen. En als dat niet mogelijk is zijn dienstreizen cq werkverkeer verantwoord.</p> <p>Kijk in hoeverre het vervoersbeleid in lijn is met het <u>rijksoverheidsbeleid</u>. Check o.a. de volgende punten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het hanteren van een reserveringssysteem. Dat wil zeggen een systeem om achteraf, in het kader van contact- en brononderzoek, vast te kunnen stellen wie met elkaar in nauw contact is geweest. Wellicht volstaat de werkplanning. • Een gezondheidscheck bij instappen. Bij klachten die wijzen op besmetting met het Corona-virus stapt deze medewerker niet in. • Het gebruik van een niet-medisch mondkapje bij samen reizen. • Onderling zoveel mogelijk afstand bewaken. Dit geldt ook bij in- en uitstappen. • Vaste zitplaats in de auto. • Vast stellen van een maximum aantal inzittende, mede op basis van het actuele overheids- en handhavingsbeleid. • Ventilatie van het vervoersmiddel met buitenlucht (geen recirculatie). • Optimale hygiëne van de bedieningsmiddelen door voor en na dienst of bij wisseling van chauffeur te reinigen (stuur, versnellingspook, deurklink, touchscreen, etc.) met een goed ontvettend reinigingsmiddel (bijvoorbeeld schoonmaakdoekjes). 	<p>Afspraken over dienstreizen worden opgesteld.</p> <p>Afspraken over werkverkeer worden opgesteld.</p>

#	Stelling	Beoordeling	Toelichting	Maatregelsuggesties
			<ul style="list-style-type: none"> • Gedragsregels bij tanken/koffie drinken/eten /WC-bezoek op tankstation; ook hier rekening houden met de afstand en na bezoek handen wassen met water en zeep. • Afstand bewaren en hygiëne met materiaal bijvullen/ werkplaatsbezoek; 	
8	De werkplek en het werk is zo georganiseerd dat 1,5 meter afstand houden mogelijk is.		<p>We beoordelen hier de raadszittingen, de werkplek en het werk in kantoor, werkplaats, werf en buitenwerk. In andere vragen worden de volgende aspecten nader uitgewerkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bezoek van burgers, leveranciers en werkverkeer. • Werkzaamheden bij burgers en bedrijven. <p>Het werk en de werkplek zijn zo ingericht dat geen fysieke aanwezigheid van collega's (burgers, ...) nodig is of dat afstand gehouden kan worden. Denk aan de volgend aspecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andere organisatie van het werk: kan met afstand creëren of het scheiden in tijd fysieke aanwezigheid worden beperkt? Denk aan beeldbellen, digitale hulpmiddelen inzetten, spreiden van werktijden en pauzes, flexibele uren, werkroosters splitsen, aanpassing volgorde taken. • Tussen werkplekken is minimaal 1,5 meter ruimte. Hetzelfde geldt voor zitplaatsen in vergaderruimtes, overlegruimtes en kantines. Dit is circa 9 m² per persoon. • Balie- en wacht ruimtes zijn zodanig ingericht dat 1,5 meter afstand gewaarborgd is. • Loop- en transportroutes inclusief trappen zijn zo aangelegd dat zo min 	<p>Het werk wordt zo georganiseerd dat geen fysieke nabijheid nodig is.</p> <p>Het werk wordt zo georganiseerd dat afstand van 1,5 meter gewaarborgd is.</p> <p>Buitenwerk wordt afgezet en medewerkers dragen een hesje.</p>

#	Stelling	Beoordeling	Toelichting	Maatregelsuggesties
			<p>mogelijk 'gekruipt' wordt met andere personen (bijvoorbeeld éénrichting).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij buitenwerk wordt de werkplek afgezet en dragen medewerkers hesjes (met de tekst 'houdt 1,5 meter afstand'). 	
9	<p>Werk en werkplekken waar de 1,5 meter niet haalbaar zijn, zijn zo georganiseerd en zo ingericht dat de veiligheid gewaarborgd is.</p>		<p>Er zijn extra maatregelen nodig als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het werk aantoonbaar niet anders te organiseren is dat 1,5 meter afstand kan worden gehouden; • het werk niet is uit te stellen, <p>Laat zo nodig een Taak-Risico-Analyse opstellen. Denk aan de volgende maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organisatie: werken in kleine vaste teams. • Minimaliseren van de blootstellingstijd. • Schermen • Persoonlijke beschermingsmiddelen. • Extra hygiëne maatregelen <p>Aandachtspunten bij persoonlijke beschermingsmiddelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Goede instructie geven: Handschoenen en mondmasker video . • Maskers niet hergebruiken en tijdig vervangen. • Bij alle adembeschermingsmiddelen (mondkapjes) is een goed sluitende pasvorm belangrijk. Omdat elk gezicht anders is, brengen fabrikanten op diverse plekken buigzame delen aan. Deze moeten correct in vorm worden gebracht om de gewenste bescherming te bieden. Mannen hebben geen gezichtsbehaaring. 	<p>Toon aan dat het werk niet is uit te voeren met 1,5 meter afstand.</p> <p>Organiseer het werk en de werkplek zo dat de veiligheid geborgd is.</p> <p>Verzorg instructies over goed gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen.</p> <p>Zorg dat de luchtbehandeling op orde is (zie 15.)</p>
10	<p>Er zijn afspraken over omgang met derden in gemeentelijke</p>		<p>Onder gebouwen en terreinen wordt verstaan alle panden van of in gebruik door de gemeente waar medewerkers werken,</p>	<p>Stel gedragsregels op voor derden (leveranciers, burgers, onderaannemers)</p>

#	Stelling	Beoordeling	Toelichting	Maatregelsuggesties
	gebouwen en terreinen.		<p>inclusief de raadszaal en publiek tribune. En denk ook aan ruimtes die de gemeente verhuurt (zoals gymzalen).</p> <p>Met 'derden' wordt bedoelt burgers, leveranciers, onderaannemers e.d.</p> <p>Werk van medewerkers in de openbare ruimte of bij burgers en bedrijven komt aan bod bij vraag 11 en 12)</p> <ul style="list-style-type: none"> • De wenselijkheid en noodzaak van externe contacten is beoordeeld. • Er zijn gedragsregels en die zijn gecommuniceerd met externe contacten (raadsleden, burgers, bezoekers, leveranciers, opdrachtnemers, huurders). • Bezoekersbeweging binnen in de ruimte zijn, indien nodig, beperkt tot strikt noodzakelijke (looproutes, toegang dosering e.d.). 	<p>Beoordeel de wenselijkheid van externe contacten.</p> <p>Beperk de bezoekersbewegingen.</p>
11	Er zijn afspraken over omgang met derden in de openbare ruimte.	•	<ul style="list-style-type: none"> • De gemeente communiceert over de gedragsregels voor burgers in de openbare ruimte. • Medewerkers die hun taak in de openbare ruimte uitvoeren zijn goed geïnstrueerd over de gedragsregels in hun contact met burgers. • Medewerkers beschikking over hesjes met een waarschuwingstekst ('houdt 1,5 meter afstand'). • Het gedrag van burgers in de openbare ruimte naar medewerkers wordt gemonitord om te zien of bijstelling van de communicatie of instructie nodig is. 	<p>Stel gedragsregels op voor burgers in de openbare ruimte.</p> <p>Instructie voor medewerkers die hun taak in de openbare ruimte uitvoeren.</p> <p>Monitor het gedrag van burgers in de openbare ruimte.</p>
12	Er zijn afspraken voor werkzaamheden		Voor werk bij burgers en bedrijven zijn gedragsregels opgesteld en die worden gevolgd. Zo nodig worden ook	Gedragsregels voor verantwoord werken bij burgers en bedrijven wordt opgesteld.

#	Stelling	Beoordeling	Toelichting	Maatregelsuggesties
	bij burgers en bedrijven.		persoonlijke beschermingsmiddelen voorgeschreven. Zie de toelichting onder Maatregelen voor verantwoord werken bij burgers en bedrijven.	
13	Er zijn afspraken over de opvang van medewerkers na spuugincidenten of ander situaties waarbij gevaar op directe besmetting speelt.		In de omgang met burgers kunnen medewerker bedreigd worden dat ze besmet worden of bespuugd of ongewild aangeraakt worden. Organiseer opvang, bijvoorbeeld via de arbodienst. Denk hierbij ook aan het aanbieden van contactonderzoek en aangifte bij de politie	Opvang wordt georganiseerd voor medewerkers die slachtoffer zijn geworden van een spuugincident of op een andere manier mogelijk besmet zijn geraakt met het Coronavirus.
14	Het gebouwbeheer is op orde bij zowel opstart na periode van lage bezettingsgraad of bij nieuwe lockdown-situatie.		Stel vast dat alle aspecten van het gebouwbeheer op niveau zijn. Dit geldt zowel na een lange periode van een lage bezetting of leegstand als weer wordt opgestart, als in de omgekeerde situatie wanneer besloten wordt om de bezetting drastisch terug te brengen. Denk aan: water (doorspoelen leidingen en douches luchtbehandeling, ventilatie, verwarming, schoonmaak, afvalverwijdering, verlichting e.d.).	Stel vast als na een lange periode van een lage bezetting of leegstand weer wordt opgestart, dat alle aspecten van het gebouwbeheer weer op niveau zijn.
15	De luchtbehandeling is op orde.		Als de bezetting van werkruimtes lager is dan vóór de COVID-19-epidemie dan kan men ervan uitgaan dat bij de normale bedrijfsstand van de luchtbehandeling de ventilatie voldoende is. Is de bezetting van de werkruimte niet veranderd, was er al sprake van te weinig ventilatie, zorg dan dat dit wordt aangepast. De ondergrens voor goede ventilatie is 25 m ³ /uur per medewerker of 3m ³ /uur/m ² vloeroppervlak. Enkele	Stel vast op de luchtbehandeling op orde is.

#	Stelling	Beoordeling	Toelichting	Maatregelsuggesties
			praktische opties voor goed ventileren zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Ventilatiesystemen 's ochtends eerder aanzetten of 's nachts laten draaien. • Regelmatig de ramen openzetten en bij voorkeur gedurende de werkdag openhouden. 	
16	Er zijn hygiëne maatregelen op de werkplek		Denk hierbij aan: <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijkheden om de deuren te openen zonder aan te raken. Maar niet als de veiligheid in het geding is (branddeuren, vergroot valgevaar). • Beperkende maatregelen voor gebruik van liften. • Dispensers om handen te wassen en oppervlakken en hulpmiddelen schoon te maken. • Schoonmaak. Met name deurklinken en contactoppervlakken. • Bij flex- en aanlandplekken worden beeldscherm, telefoon en headset ook schoongemaakt. • Markeren van gebruikte /ongebruikte werkplekken. 	Voorzie werkplekken van voldoende hygiënemaatregelen, namelijk [zelf invullen] Markeer flex/aanlandplekken waar aan is gewerkt zodat die worden schoongemaakt na gebruik
17	Sanitaire ruimtes zijn op orde.		Denk bij het toilet aan: <ul style="list-style-type: none"> • Ventilatie van de toiletruimte • Voorkeur voor wegwerp handdoeken boven handdoekrollers. • Zet hand blowers buiten gebruik als meerdere mensen het toilet kunnen bezoeken. • Hygiëneregels zijn opgehangen. • Aangepast schoonmaakregime (frequenter schoonmaken van deurklinken, toilet en andere contactoppervlakken). Denk bij douches aan:	Stel vast op de sanitaire ruimtes op orde zijn.

#	Stelling	Beoordeling	Toelichting	Maatregelsuggesties
			<ul style="list-style-type: none"> • Leidingen zijn doorgespoeld.. • Pas het schoonmaakregime aan (frequenter schoonmaken van deurklinken, douche en andere contactoppervlakken). 	
	Implementeren			
18	Er is aandacht voor de psychosociale aspecten van de 1,5-meter-economie.		<p>Er is aandacht aan de gevolgen van de 1,5-meter-economie op de psychosociale belasting van medewerkers. Dat betekent dat er in ieder geval aandacht is voor de volgende punten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veranderende werkprocessen door de COVID-19-epidemie kan ertoe leiden dat medewerkers meer ondersteuning nodig hebben (feedback, instructie). • Thuiswerk: balans werk-privé, collegiaal contact en contact leidinggevende-medewerker zijn anders dan als je fysiek in de organisatie werkt. • De binding met de collega's en de organisatie verandert: de omgang met collega's en burgers en relaties is anders, het gevoel van 'weekenddienst', of vaker alleen werken. • Een deel van de mensen ervaart de epidemie als angstig en dit nemen ze mee naar het werk. • Het vraagt van leidinggevende een andere stijl van communiceren. 	<p>Leidinggevend worden opgeleid om hun medewerkers goed te ondersteunen.</p> <p>Leidinggevende besteden aandacht aan de psychosociale belasting van het werk tijdens de Corona epidemie.</p>
19	De Corona-afspraken zijn vertaald in gedragsregels per		Alle Corona-maatregelen en -procedures worden vertaald naar gedragsregels per functie,	Stel gedragsregels op voor functies of teams.

#	Stelling	Beoordeling	Toelichting	Maatregelsuggesties
	functie, team of vestiging en die worden nageleefd.		<p>team of locatie, zodat elke medewerker weet wat hij/zij moet doen. En collega's en leidinggevende spreken elkaar daar op aan.</p> <p>Er wordt tenminste een onderscheid gemaakt naar de volgende functiekarakteristieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkzaam in gebouwen of terreinen en geen of weinig fysieke publiekcontacten • Werken in de openbare ruimte en geen of weinig fysieke publiekscontacten • Werkzaam in gebouwen of terreinen in combinatie met fysieke publiekscontacten uit hoofde van de functie • Werkzaam bij burgers en/of bedrijven • Werkzaam in de openbare ruimte en publiekscontacten uit hoofde van de functie. <p>Zie Gemeente specificiteit</p>	
20	Gebouw en werkplekken worden voldoende schoongehouden om besmettingsrisico's te verkleinen.		<ul style="list-style-type: none"> • Het schoonmaakrooster is aangepast en gericht op infectiepreventie. • Dagelijks schoonmaken van oppervlakken waar mensen aan werken, bij intensief contact van meerdere personen op een dag: vaker schoonmaken. • Water en zeep is in principe voldoende. Zie desinfectie. • Er wordt geen gebruik gemaakt van elkaars gereedschappen, vervoersmiddelen, mobiel, enz. tenzij deze vooraf gereinigd zijn met desinfecterend middel. 	Het schoonmaakregime wordt aangepast.
21	De BHV-organisatie is afgestemd op het Corona besmettingsrisico.		<p>In de organisatie van de BHV-organisatie zijn de volgende punten op orde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bezetting van de BHV-organisatie is op orde. Dat 	De BHV-organisatie wordt aangepast op de volgende punten:

#	Stelling	Beoordeling	Toelichting	Maatregelsuggesties
			<p>wil zeggen dat de aanwezigheid van BHV-ers gewaarborgd is als een deel van de medewerkers niet op de werkplek aanwezig is.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ten aanzien van reanimatie wordt het advies in verband met het Coronavirus gevolgd van de Nederlandse Reanimatie Raad. • Bij ontruiming en bij terugkeer blijft, zoveel als kan, de 1,5 m afstand van elkaar gehandhaafd. • Op de verzamelplaats wordt 1,5 m van elkaar gehandhaafd in alle richtingen (9m2 p.p.). • Indien dit niet mogelijk is, dan gebruiken de aanwezigen bij voorkeur geschikte mond-neusmaskers. • BHV en personeel zijn op de hoogte van nieuwe procedures. • Opgehangen instructies, verspreid in het pand en op de verzamelplaats, worden aangepast. • Het ontruimingsplan wordt, indien nodig, op maat aangepast op de volgende onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> – ontruimingswijze; plaats en grootte van de verzamelplaats; – gefaseerde terugkeer na een ontruiming. • Nieuwe procedures worden geoefend door opdrachten, table-top instructie enz. Dit kan deels op afstand door online vergaderplatforms. 	
22	<p>De agressie-interventie is afgestemd op het Corona besmettingsrisico.</p>		<p>Voor medewerkers die een taak hebben bij agressie-interventie (BOA's of agressie-interventieteam) zijn de instructies aangepast met het oog infectiepreventie (oa. gedragsregels over fysiek contact).</p>	

#	Stelling	Beoordeling	Toelichting	Maatregelsuggesties
			De bezetting van het agressie-interventieteam is op peil als de kantoorbezetting laag is.	
	Verifiëren, beoordelen en evalueren			
23	Periodiek wordt gekeken wat de stand van zaken is en waar bijstelling nodig is.	•	<ul style="list-style-type: none"> • Stel de frequentie vast van de herbeoordeling. Bijvoorbeeld wekelijks wordt de actualiteit van relevante informatie nagelopen, per kwartaal de status van de verbetermaatregelen en jaarlijks het bedrijfscontinuïteitsbeheerplan beoordeelt op het scenario van een pandemie. • De werkgroep of persoon die verantwoordelijk is voor het Corona-beleid stelt vast of alle maatregelen nog werken. Dit is nodig om voldoende alertheid te houden.. • De evaluatie wordt gedeeld met het hoogste management in de organisatie en het medezeggenschapsorganisatie. • De evaluatie leidt tot een bijstelling van het beleid en de activiteiten 	Evalueer het Corona-beleid.